

**BÍLÁ HORA.**

Dnešní den osmého listopadu jest smutné památným dnem věčné hanby českých stavů a smrtelného ponížení českého národa, jenž jako obětní beránek odpykal hřích zpychlé a panovačné české šlechty svojí svobodou tělesnou i duševní, vydán na milost i nemilost bezohlednému vítězi. Hleďme, co o tom píše dějiny:

"Odboj stavů českých počatý svržením královských místodržících a oken hradu pražského 23. května 1618 nebyl zápasem celého národa, poněvadž poddaný městský i seleský lid boje se neúčastnil. Válcové chtěli boj provést sami, bojce se dáti lidu zbraň do ruky, aby snad nestal se svobodným. Proto najímali do válečné služby cizince, Němce, a také vedle hrabky domácích vojáků svěřili v osudném boji život, statky své a svobodu vlasti cizím, najatým žoldákům, kteří v památném boji na Bílé Hoře nazvíce ani nepříteli nevyčkavše hanebně na útěk se dali."

Dnes není o tom pochyby, že české královské vojsko bylo bídně zrazeno svými nejvyššími vůdci, což už sám účastník bitvy Ondřej z Habernfeldu ve svém spisku *Bellum bohemicum* potvrdil, napsav, že "zaprodání vůdcové úmyslně postavili 1,800 vybraného královského vojska do obory, vysokou zdi obehnané, aby tak hlavní armádu seslabili a v rozhodný čas zmatek nastrojili, aby se císaři zavděčili." Čest zbraní královských zachránili jediní Moravané, kteří "pohrdajíce životem nechtěli jako zakoupení cizí žoldáci z bojště utíkat, a proto zoufalý činili odpor. Padli se zbraní v ruce, zachránili posledním bojem čest jména českého a těly svými pokrývali zemi, pro kterou jako věrní její synové do posledního dechu byli bojovali."

A český král, císař, Němec, který s českým národem nikdy nechtěl, "trval na hradě pražském při hodech, kteréž dal vystrojiti na počest anglickým vyslanecům Westonovi a Conwayovi, od téhna jeho do Prahy k němu vyslaným," a když se mu donesla zpráva o ztracené bitvě, tu "král zapoměl se nad povinností svou královskou a jako psanec utíkal ze země," ale nezapoměl vzít sebou "dlouhou řadu vozů, na nichž naloženo bylo stříbro a jiné dražší věci dvoru královského."

Z vůdců armády českého vzdorokrále byl snad jediným Čechem Jindřich Šlik, který s mladým Thurnem neohroženě bojoval za své přesvědčení po boku hrdinských Moravanů. Ostatní velitelé a spojenci, jako: kníže Anhalt, Thurn, Hofkirehner, Hohenlohe, Stubenvoll, Pechmann, Cornis byli sami cizáci, kteří po druhém (U-ří) již po prvním) náběhu císařských vojsk vzali se svými žoldáckými do zajetí, následující cestu krále-zbabělce.

Český národ, jak dějinami dokázáno, neměl na celé pochybené vzpouře panstva nejmenšího podílu, ale poněvadž temný středověk nebyl ještě emancipován od barbarství starověku, kdy s odsouzeným páncem bývali popravení i jeho otroci, stalo se, že za povstání způsobené šlechtou byl strážně na celá století potrestán též všecken národ i v těch vrstvách, které s povstáním neměly pranic společného a na průběh událostí v letech 1618—1620 zcela žádného vlivu.

Až dosud bývaly zcela nepravě příčiny oněch hrozných pro český národ následků buď úplné pomíjeny, anebo jen ležce a z dáli dotýkány. Osmý listopad měl by býti zvláště nám Čecho-američanům, poučením a výstrahou. Uvědomíme sobě již konečně, že každé nadprávní, nedemokratičnost a náboženská nesnášenlivost vede nevyhnutelně ke katastrofám pobělohorským.

F. M. BERANOVSKÝ:

**NA BÍLÉ HOŘE.**

8. listopad 1620.

Ztichla divá vřava boje, noc přikryla Bílou horu a do tmy už svítí jenom ohně zapálených dvorů.

Nad černými lesy v dálece havrani už dokroužili, v srdeci padlých bojovníků zobany své pohroužili.

A psi vyjí v dálece kdesi — nezufivě, teskně pouze — jak v to ticho děsné noci zazní sem tam chrapot dlouze.

Jak tu kdesi zmirá raněn věrný syn Moravy země, ve smrtelném zápase jak zvědá hlas se z hrudi temně.

Zvednul hlavu, rozhlédl se a pak zase klesnul k zemi, uděšen, že sám tu leží mezi mrtvolami všemi.

Všude plno krve kolem, plno krvavého masa — a přece tu ráno stála samá mladá, lepká chasa.

Slunné Moravy to hoší se svým šlikem tady stáli, sledním mužem v slední kapku krve své tu vytrvali.

Vzpomíná teď na to všecko, jak mu bolest křiví rety, jak že se svým šlikem, Thurnem chtěli dobýt celé světy.

Jak šli ráno svižně v řadách, jak jim oči touhou plály, a když v bubny udeřili, pušky jak se rozehrály —

pak polnice zajčely, jak se rozhučela děla: "Pro víru a pro vlast svoji nastavíme svoje těla!"

Boj jak zuřil a vítězství klonilo se k jejich straně, když v tom černá, podlá zrada zhatila vše nečekaně.

Němci jak hned přehli z boje a spojenci Uhři s nimi — a za nimi bratři Češi, s všemi vojvodci svými.

Zůstali jen Moravané se svým chrabřím šlikem v čele — zůstali a bojovali, rvali se jak lvové směle.

řekl šlik: "Tož, hoší, za mnou! Když už všichni zradí všecko, ať neklnou potomci nám, ani žena, ani děcko!"

Zůstaneme tady státi, jako ty zdi tvrdé, hradné, — Moravan když nezvítězí, raděj v náručí smrti padne.

Když už naši bratři Češi utekli se ve zdi města, i když pány, z Němce přišlé, i ty Uhry svedla cesta —

zůstaneme přec jak muži — pro víru a pro vlast svoji! — buďte slavně zvítězíme, nebo zhyneš čestně v boji!"

Zůstali a bojovali, i když děla, pušky vřely, — zůstali a bojovali a bez hlesu všichni mřeli.

Ale všechna chrabrost jejich utonula v tůni zrady — marně jak lvi bojovali, marně mřeli, padli tady...

Vzpomíná teď na to všecko, jak tu těžce raněn leží, když v tom zkrvavenou leží myšlenka mu náhle běží —

taká slunná, podzimem jak, když se kmitne slunce v míhu: — Jak je doma, na Moravě, na tom smávném, slunném jihu!

Jak tam dříve toužil po něm — řekla, že si na něj počká — Můj ty Bože! uvidí ji? Zda-li pak se toho dočká?

— A jak máti modlí se tam, otec starostlivě vzhlíží, zda-li on se vrátí domů, jestli snad už se neblíží...

— Jak tam z jara všecko kvete, ptáci zpívávají v háji — — pšenka, víno, reň a hody — opentlené břizy v máji — — —

Listopad je osmý dneska — a země je zmrzlá celá, a on tady leží raněn, za podušku — lidská těla...

Žhavou lebi sněhí bží — údy tuhnou, smrt se blíží — a v sírou pláň Bílé hory mlčenlivá luna shlíží.

Posledně se vzeplal k výši, jak ravně zvíř šťvané: — "S Bohem máti! otec drahý, dříve moje milované...!"

S Bohem na vždy! na vždy, na vždy... — zhasla žití jeho svíce. O mrtvolu víc je tady — neprobudí se už více.

Plavá hlava jeho klesla, oči ztuhly v matném lesku, zahleděny jak s výčitkou v černou tmu tam na nebesku...

Smrt si sedla k němu s kosou, ve chorýtce, udýchána, jak tu měla práce plno, až v noc, od bílého rána.

Spokojeně ohlédl se kolokol Bílé hory pláni a krvavá ústa stáhla k příšernému pousmání.

Je tak dobře, že zurvili krví tyhle černé lány, beztak ležely už dlouho opuštěny, nezdělaný.

Nyní aspoň z krve otců vzroste dětem hořký chleba, vzpomenu dřív na porobu — a toho je právě třeba.

Beztoho své hrdé hlavy třešili až přiliš k výši tihle chými, vzdorující slavně Habsburkové řiši,

Je to práce: kosit národ, rubat jeho vzpurné hlavy, aby řiše Habsburkové dočkala se větš slávy!

A to všecko jménem Boha — jak si přeji mocní páni — sykla Smrt a rty zkřivila ve ďábelském pousmání...

Caruso, který ze své hlasové indisposice se zotavil a několikrát již v Evropě vystoupil a všude se dopracoval úspěchu. S nimi současně přijíždí Markéta Matzenauerova, nová contra-altistka, jež zároveň s oběma předešlými členy vystoupí v "Aidě." Zpěvačka tato jest Uherka a narodila se 6. ledna 1881 v Temešváru. Otec její byl kapelníkem v tamní operě. Roku 1904 provdala se za Ernesta Prense, mnichovského učitele zpěvu, jehož byla žačkou. Předchází jí do Ameriky lichotivá pověst. O slečně Destinové oznamuje se sem dle jistého anglického listu předběžně, že přichází v hlubokém smutku nad ztrátou své, ho otec, vlastence z Prahy, který nedávno zemřel. Přináší prý s sebou své libretto nové opery nazvané "Libuše," které míní předložit americkým skladatelům, jež by k němu chtěli napsat hudbu. Slečna Destinová přiváží prý dále novou hru ze života židovského a síce z pražského gheta a několik nových básní, založených na lidových podáních a pořekadlech. — Zpívala v Covent Garden a v Berlíně od té doby, co opustila Spojené Státy. Smrt otceva zasáhla do jejích plánů, mezi nimiž bylo i vystoupení v Národním divadle v Praze, kde měla jako obyčejně zpívat Mařenku ve Smetanově operě "Prodaná nevěsta."

Metropolitní Opera Co. v New Yorku vydala program k nastávající operní sezoně, v kterém se dočítáme, že též několik českých oper bude provozováno a hlavní role je jsou přiděleny nejlepšímu českému pěvcům. V první řadě je uvedena "Prodaná Nevěsta" od Bedřicha Smetany. Úlohy Mařenky a Jenka budou zpívati slečna Destinová a p. Karel Burian. Rovněž Leo Slezák bude v některé reprise této opery účinkovati.

V minulých dnech oslavovali stáří manželé Matěj a Marie Janotovi z E. 49. ul. v Chicagu svoji zlatou svatbu. Oba manželé těší se úplnému zdraví a mají nejlepší naděje dočkatí se svatby děmantové.

**Pěkná výchova.**

Před juvenilním soudem v Chicagu skončeno bylo líčení s 15letou Annou Cimburovou, obviněnou z nevázaného života, a dvě-ře posláno do domu Dobrého pastýře. Rodiče Cumburkové bydlí v č. 1113 Washburne ul. a mají pět dětí. Z celého zařízení bytu je vidět bída, zaviněná stálou opilstostí obou manželů. Cimbura vydělává \$12 týdně, ale se ženou všechno propije v kořalec. Vyšetřování stalo se se zřetelem na obžalobu 15leté její deery Anny, která byla dopadena ve Vernon parku ve sklepech parkovní budovy. Byl s ní nějaký asi 18letý hoch, jenž však uprhl. Děveč udalo, že když vyšlo ze školy bylo odkázáno samo na sebe a že seznámivši se s jistým mladíkem za čtvrtáček se tomuto oddala. Mile-nee přivedl jí pak ještě několik svých známých, kterým za menší peněz jednou po druhém vyhovoval. Peníze utratila za mlisky.

**Cream City park.**

U master in chancery Maso- na v Chicagu pokračováno bylo v výslechu podřídníků Cream City parku. Celkem podáno bylo svě- dečtví p. Janem Červenkou, p. Šmejkalem a p. Doubkem, býva- ním pokladníkem oné korporace. Jednalo se hlavně o jistých bon- dech, které sobě ponechal p. Ring co právník korporace v záloze k zajištění své gáže. V zájmu ban- ky a některých podřídníků, kteří projevili úmysl se vyrovnati, jed- nal právník p. Chott. Jak se do- vídáme od tohoto, situace někte- rých podřídníků se valně zhoršila a stává obava, že někteří z těch- to stihání budou pro krívou přé- sahu a proti jiným zakroji banka soudně k vůli vyrovnání se, žmí- mlněno je, že majetky těchto hu- dou dány do soudního prodeje. S politováním přiznáváme, že tu o- pětne jeden z českých nepodaře- ných podniků skončí veřejným škanďálem, čehož nebylo rozhodně třeba, kdyby byla katastrofa ú- padku tohoto podniku přijata s větší křídlem a kdyby bylo býva- lo rozumněji jednáno.

**Češi co svědkové proti soud- cům.**

Před soudcem Owenssem na okresním soudu v Chicagu bylo pokračováno ve vyšetřování ne- pravidelností, jakými se vyzna- me-

návala činnost soudce McDonnella v Lyons, a objevy, které soudce Owens učinil i svědectví těch, kdo o svých zkušenostech soudí vypravovali, vedly k tomu, že by- lo rozhodnuto, aby se "prací," kterou pro blaho městečka Lyons a jeho okolí soudce ten vykonal, zabývala velká porota. Zároveň s ním obvinění jsou z zneužívání úřední moci policejní náčelník F. C. Zimmerman a smírčí soudce Baumgartner v Riverdale — town Calumet. — Každý z nich má pro- ti sobě žalobu na spiknutí za úče- lem mámení peněz tím, že ukláda- li tresty a pokuty a čítali útraty daleko vyšší, než zákon dovoluje a neodvážili vybrané peníze ok- resní pokladně. Mezi svědky by- li pp. Jos. Malina, Josef Štípek a Geo. Baker, kteří vypovídali, že byli zcela bez příčiny, aniž by se byli nějakého přestupku zákona dopustili, zatčení a přivlečení před soudce McDonnella. Jak ve věze- ní tak v soudnici byli odírání o peníze pod přímo směšnými zá- minkami.

**Svádí se na něho nová vraž- da.**

Mount Pleasant, Ia., 1. list. — Dnes se tady ukázalo, že manžel- ka J. B. Jordana byla přepadena ve svém domě neznámým lotrem a ztlučena tak, že k vědomí za celý den přivedena býti nemohla a ne- pochybně už nebude, ačkoliv se čí- ní všechno možné, aby podala ně- jaký popis svého útočnicka. Z do- mu něčeho ukradeno nebylo a jli- kož i jiné okolnosti činí tento zlo- čin podobným oněm 14 vraždám, jež spáchány v Colorado Springs, Colo., Monmouth, Ill., a Ellsworth, Kans., panuje domněnka, že i tuto vraždu spáchal Karel Mařík, po- němž se hlavně v Peoria pátá, ježto se tam prý zdržoval pod ji- ným jménem. Vrah Jordanovu tloukl do hlavy něčím těžkým, jak- o v ostatních případech a nechal jí patrně v domněnce, že je mrtva. Ozbrojení mužové patrájí po okolí a první pozornost se věnuje zatě- ní muže, kterýž by Maříkovu po- pisu odpovídal. V Lockridge brzy po objevení zločinu zatčen tramp, ale byl propuštěn, když se nemohl přivést do žádného spojení s vraž- dou. Úředníci praví, že "monkey wrench," nalezený na zádni pav- láčce, může přivést na stopu.

**Ze Svazu Svobodomyšlných.**

Dr. J. E. Salaba-Vojan byl zvolen sekretářem Svazu k udřování styků s mezinárodním sekretaria- tem v Bruselu a sekretariaty ji- nonárodních organizací Volné My- šlenky zde. Výbor vyhověl přání Oranské osady a vyslal tam své- ho delegáta ku pořádání předná- šky. Výsledek přednášky byl ten, že přítomní posluchači se přihlási- li za členy Svazu a odběratele Vě- ku Rozumu. Zároveň byli též co Místní Sdružení přijati do středu Svazu.

Jedenáctiletý Jiří Vašák z čísla 2652 Avers ave., v Chicagu, pomáhal svému otcí p. Ferdinandu Vašákovi skládati s vozu uhlí. Pojednou mu ujela noha a hoch skácel se s vozu k zemi, kde zů- stal ležeti s přeraženou pravou rukou.

**VŘELÝ DÍK.**

Český odbor na státní universi- tě v Lincoln, Nebraska, přeje si tímto vysloviti upřímný a vřelý dík dárcům následujících vzá- ených knih, které ihned byly ode- vždány do knihovny Českého od- boru, kde jich studující mohou každodenně upotřebiti. Nechť sle- chetní dárcové přijmou i uznání širší české veřejnosti za zájem je- jich v odboru našem.

Následující spisy byly obdrženy v měsících září a října: Srovnávací čítanka Slovan- ských Jazyků, sepsal Stanislav Forman; Pro usákonění lidových knihoven; Slovanšká výstava; Jednání Slovanšského sjezdu. Daroval František Krejčí, 2025 La- flin St., Chicago, Ill.

Padělat let Českého tisku, se- psal Tomáš Čapek; daroval Karel Heřman, 2500 P St., Lincoln, Neb. Dějiny Světové (3 pěkné vázané svazky), Starý Věk, Střední Věk, Nový Věk, sepsal Kosina; Karel Havlíček, sepsal prof. Tomáš Ma- saryk; Lektivo v době předhistori- cké, Niederle; Francouzská revo- luce. Všecky tyto knihy věnoval krajan Louis Navák, 1909 South Lawrence Ave., Chicago, Ill.

V detě za Český odbor univer- sity of Nebraska, 103 M. Arts Hall,

Barba Hrbková.

**Cesko-americký přehled.**

**Kubelíkův triumf v Chicagu.** — C. A. T. K. — V neděli odpoledne chieagské Auditorium následova- lo příkladu new-yorského Hippo- dromu, londýnského Royal Albert Hall a jiných světových obroví- tých místností, v nichž rekordní- netoliko zaplněná, ale v plném slo-

va smyslu přeplněná dovede způ- sobiti jen český velmistř houslí Kubelík. Auditorium dosud ne- vidělo takové návštěvy. I na je- viště dáno několik set židlí, aby se vyhovělo návalu, a z těchto se- sti tisíc posluchačů každý odehá- zel nadšen Kubelíkovým uměním. Kubelík hrál koncert D moll bel- gického virtuosa-skladatele Vi- extempse, Beethovenů Romanci- F dur, Bachovu Preludium, Co- relthovu "La oia", Saint-F Saen-

sovu Introdukci a Rondo capricci- so a dvě skladby Paganiniho, je- diného jemu rovného předešlého, a síce šestou Capricci a "I Palpi- ti". Na nekonečný potlesk přišel "Neposloušná serenáda", od Sgan- batiho a Randeggrova "Pierro- tskyho serenádu". Pořád tento u- možnil mu nejen rozvinouti celou nádhernou nedostupně své techniky, ale uchvátiti i blouhku svého ci- tu. Kubelík, jenž se takto gigan- tickými kroky vyšlňuje k nejatr-

mějším metám ryziho umění, za- nechává již veškeré své soupeře daleko za sebou — k naší národní radosti — českou svou rukou u- chvacuje leslo krále žijících hou- slistů.

**Destinová a Caruso do Ameri- ky.** Dne 31. října vystoupila na parník "Cecilie" naše česká diva slečna Emma Destinová, aby za- hájila v Metropolitní operě v New Yorku zimní sezonu v operě "Ai- da." S ní cestuje též tenorista